

Elsa Lewin

Ik, Anna

Vertaald door Dirk-Jan Arensman

SIGNATUUR

2012

Proloog: een

Er is iets wat ik me probeer te herinneren. Het ontglipt me steeds, glijdt mijn bewustzijn in en uit, als de maan die de wolken tantaliseert. Het laat zichzelf zien, glinstert wreed, mooi en kwaadaardig, en dan glipt het stiekem weg, uit het zicht, duisternis en verwarring achterlatend. Angst.

Als ik nou iemand had om mee te praten, misschien ...

Het is zondag.

Ik weet niet precies waarom ik in deze cassette recorder praat. Hij is van mijn dochter Emmy. Misschien wil ik gewoon met iemand praten, maar er is niemand. Ik heb geen vriendinnen meer, misschien wel nooit gehad. Het doet er niet toe. Je raakt je vrienden kwijt als je je echtgenoot verliest. Misschien laat je ze zelf wel vallen. Het leven wordt anders.

Maar ik heb iemand nodig om mee te praten. Ik geloof dat er iets met me aan het gebeuren is. Ik weet alleen niet wat. Ik weet niet hoe het zal aflopen. Ik wil dat iemand het begrijpt. Ik vraag niet om vergeffenis. Ik vergeef mezelf niet eens. Maar ik zou wel graag willen dat iemand het begreep.

Als iemand het begrijpt, bewijst dat misschien wel dat ik geleefd heb. Dat ik ertoe deed. Ik was iemand die pijn leed. En ik deed ertoe.

Ik, Anna.

1

Anna opende haar ogen. Gemeen grijs licht drong langs de gordijnen naar binnen. Ze deed haar ogen stevig dicht.

‘Shit, ik leef nog ...’

Ze probeerde zich te concentreren op haar twee grote problemen.

Een: ze moest uit bed komen.

Twee: ze moest besluiten wat ze daarna zou gaan doen.

Zijn naam schoot door haar hoofd. Plotseling. Alsof die al die tijd op de loer had gelegen, klaar om toe te slaan:

Simon.

Ze had er al haar kracht voor nodig ... alles ... om zichzelf uit bed te slepen.

De gordijnen in de huiskamer waren open. Ze liep naar het raam. Het zou gaan regenen. Een of ander krankzinnig kind had als een bezetene met zwart krijt op de smerige hemel gekladderd. In de verlaten straat joeg de wind een stuk krant op. Het tuimelde en flapperde, worstelde hulpeloos.

Ze sloot de gordijnen: gebroken wit, brokaat, ooit elegant geweest. Ze had ze meegenomen uit haar oude huis. Ze hoorden niet in deze huiskamer, waar Emily’s omwoelde slaapbank nog opengeslagen lag.

De motor van de koelkast in de keuken sloeg af. Pas toen ze hem hoorde afslaan, realiseerde ze zich dat hij had gesnord. Ze was zich er niet bewust van geweest tot het wegviel. Voor de rest was het stil in de kamer.

‘De motor van de wereld is afgeslagen,’ dacht ze. Ze zei het hardop om iets te horen, en beseftte dat ze tegen zichzelf praatte. Dat beangstigde haar.

Ze gluurde langs het gordijn de straat op. Die was leeg. Zelfs

de wind was verdwenen. Alleen de tobvende wolken waren achtergebleven.

Misschien was de wereld wel aan het vergaan. Ze lachte. Het geluid ervan leek tegen de stilte te slaan.

Niets in de kamer bewoog. Niets ademde.

‘Misschien ben ik wel dood.’ Misschien was het auto-ongeluk van twee maanden geleden wel fataal geweest en was ze nu dood.

Nee. Dat zat er niet in. Er lagen vuile borden in de gootsteen. Emily’s vuile borden van de vorige avond. Een spijkerbroek van Emmy, een onderbroekje en een sweater op de vloer. Emmy’s spullen.

‘Het zou echt wat voor mij zijn om dood te gaan en dan de vuile was van mijn dochter mee te nemen.’

De stilte omsloot haar – enorm, dicht – en sneed haar af van de buitenwereld. Ze kon geen adem krijgen. Ze luisterde of ze iets hoorde: een autoclaxon op straat, het vage piepen van banden, voetstappen op de gang. Het was een oud gebouw. De muren waren dik. De ramen zaten dicht. Er klonk geen geluid.

Misschien was ze wel begraven. Begraven als de farao’s, samen met hun bezittingen. Begroeven ze de farao’s ook met hun vuile afwas?

De stilte greep haar vast, zorgde dat ze zich niet meer kon bewegen. Ze dacht erover de radio aan te zetten en huiverde bij de gedachte aan de meedogenloze opgewektheid van de presentatoren, hun heldere, opgeruimde stemmen die verslag deden van brandstichting, moord, inflatie en de volgende wereldoorlog. De televisie dan. Daarvoor zou ze over de slaapbank moeten klimmen. Maar waarom?

Ze zou de afwas kunnen doen en het bed opmaken. Maar daar werd Emmy altijd kwaad om.

‘Waarom heb je mijn bed nou weer opgemaakt? Wat maakt het nou uit of het opgemaakt is of niet? Wie ziet dat nou?’

‘Ik zie het. Het staat zo slordig. Het is deprimerend.’

‘Je bent zelf deprimerend! Heeft die stomme zielknijper dan helemaal niks voor je gedaan?!’

Ach ja, die stomme zielknijper ... Wat had zij voor haar gedaan? Nou, ze had veel met Anna gepraat. Had haar deelge-

noot gemaakt van alle wijsheden die een geëmancipeerde dertiger te bieden had. Eentje zonder de steun van een bh. 'Je wilt helemaal niet op eigen benen staan!' Dat arme meisje had haar ogen wijd opengesperd. Anna was bang geweest dat haar contactlenzen eruit zouden schieten.

'Mijn eigen benen zijn al dertig jaar met dezelfde man getrouwd geweest. Een eeuwigheid. Mijn levensdoel was samen met hem oud worden ...' Maar dat zei Anna niet. De zielknijper zou het toch niet hebben gehoord. De afstand tussen hen was te groot.

Het maakte niet uit. Anna ging niet meer naar haar toe.

'Ik vind het helemaal niet vervelend om het bed op te maken, Emmy.'

'Nou, ik vind het wél vervelend!' Ze schreeuwde. Emmy leek de laatste tijd voortdurend te schreeuwen. Vroeger konden ze zo goed met elkaar opschieten.

De stilte kroop dichterbij. Ze kroop omhoog langs haar enkels, haar knieën, haar keel. Anna was erin aan het verdrinken.

Ze stond daar roerloos, haar lichaam verstijfd. Als ze maar lang genoeg stil bleef staan, als ze zich niet bewoog, zou ze dan kunnen verstenen?

Ze zou een prachtig standbeeld zijn: vrouw van middelbare leeftijd met verkreukelde nachtjapon en verward haar.

Wat ze moest doen was leven alsof. Alsof ze een reden had om te ontbijten, zich te douchen en aan te kleden. Alsof het ertoe deed.

Zijn naam glipte stiekem haar hoofd in. Alweer. Simon.

'God, wat heb ik verkeerd gedaan?'

Proloog: twee

Het zag er de hele dag naar uit dat het zou gaan regenen. De lucht was donker. Als het regent heb ik het gevoel dat de muren van het appartement op me afkomen. Een appartement met één slaapkamer, een slaapbank in de huiskamer voor Emmy en een nauwe, raamloze ruimte als keuken. Ik kan er niet aan wennen dat ik in een appartement woon.

Tegen het eind van de middag was er niets meer om schoon te maken en was alle was gedaan. Ik wist niet wanneer en of Emmy thuis zou komen. Ze is niet vaak thuis. Zij vindt het appartement ook niks. Mij ook niet, denk ik. Vroeger wel. Ze geeft mij de schuld.

De stilte sijpelde weer binnen. Ik keek in de Metropolitan Almanac om te zien of er een feest was, een feest voor singles.

Het motregende een beetje toen ik het appartement verliet, dus ik nam mijn regenjas en een paraplu mee. Toen ik met de auto bij de brug aankwam, regende het zo hard dat ik niets meer zag. De auto gleed steeds weg op de glibberige luchtroosters. Ik fantaseerde dat de bestuurder van een enorme vrachtwagen de macht over het stuur verloor en tegen me op knalde. Dat ik met mijn hoofd tegen de voorruit sloeg en met auto en al van de brug afschoot, de rivier in, en dat ik omkwam. Maar ik wist dat dat niet zou gebeuren. Zoveel geluk had ik niet.

Ik had moeite een parkeerplek te vinden. Ik droeg schoenen met open tenen en hoge hakken en mijn voeten werden nat. Aan mijn paraplu had ik niet veel. Het was een goedkoop ding van doorzichtig plastic. Er zat een scheur in de schacht, vlak boven het handvat. Ik moest hem bij het metaal vasthouden, boven de scheur, in plaats van bij het handvat, anders wapperde hij en klapte om. Ik had het koud en ik was bang in de

donkere, koude straten van Manhattan. En ik was zenuwachtig. Ik was altijd zenuwachtig op die singlesbijeekkomsten, en kwaad op mezelf dat ik erheen ging. Ik voelde me vernederd dat ik in deze positie zat. Toen ik bij het feest aankwam, vroeg ik aan de man bij de deur of ik even binnen mocht kijken voordat ik zou betalen, maar hij zei dat dat niet mocht. Er waren te veel mensen binnen, zei hij, dus hij kon niet zomaar mensen naar binnen en weer naar buiten laten rennen zonder te betalen. Ik wist dus meteen dat het niet veel kon zijn, want als dat wel het geval was, zou het hem niets kunnen schelen of ik eerst even binnen keek. Vervolgens vroeg ik hem hoe de man-vrouwverhouding was, en hij antwoordde dat hij dat niet wist. Ik zei: 'Maar je staat hier toch toegangskaarten te verkopen?!' Hij zei dat hij het te druk had om erop te letten wie er naar binnen ging. Ik zei: 'Je weet toch wel of het mannen of vrouwen zijn, of niet?' en ik lachte omdat ik me ervoor geneerde dat ik kwaad klonk, en ik voegde er flirterig aan toe: 'Het verschil tussen mannen en vrouwen zie je wel, denk ik.'

Hij lachte: 'Vive la différence,' en ik dwong mezelf ook te lachen zodat ik geen verbitterde vrouw zou lijken. Niemand houdt van verbitterde vrouwen. Hij zei: 'Er zijn, pakweg ... eh ... vier mannen op elke drie vrouwen of drie mannen op elke twee vrouwen. Zoiets. Wat maakt het uit? Je hebt er maar een-tje nodig die de ware voor je is.'

Als je een stomme vraag stelt, dan krijg je een leugenachtig antwoord, Anna. Maar het regende, het was een lange rit terug en ik had mijn make-up nu toch op. En wat moest ik in dat lege appartement?

Ik betaalde mijn zeven dollar, liet mijn paraplu naast een paar andere in de hal staan en ging naar binnen.

Het was er druk. Rokerig. Een appartement met één slaapkamer. Een zenuwachtig ogende vrouw vroeg iedereen buiten zijn voeten te vege. Dikke Louise stond in de hal. Het was een van haar feesten. Louise organiseerde veel feesten. Ze woonde in mijn stad, het stadje waar ik vroeger woonde, toen ik nog getrouwd was en een huis had.

Er stonden misschien acht mannen en een stuk of dertig vrouwen op elkaar gepakt in de huiskamer. Tegen de muur stond

een bridgetafel met één schaal met gesneden komkommer en een paar rauwe wortels erop, een bak chips, een drieliterfles goedkope wijn en een grote fles gingerale. Geen ijs.

Ik pakte een kartonnen bekertje gingerale om iets in mijn handen te hebben, en keek om me heen.

Er was niet veel te zien; het was het gebruikelijke schouwspel. Er stond niemand bij die ik daadwerkelijk eerder had ontmoet, maar het had makkelijk gekund, en ik wist dat ik ze vaker zou zien: de mannen – de meeste te dik – die de kamer overzagen en keken alsof ze kiespijn hadden; de vrouwen die er eenzaam uitzagen.

Ik liep naar de wc om mijn haar te kammen. Het was een vertragungstactiek, voordat ik me in het feest moest gaan storten. De wc-deur was op slot. Ik wachtte even, en klopte toen. Ik hoorde gegiechel en stemmen, en na een tijdje kwam een man met drie vrouwen naar buiten. Ze hingen aan elkaar en giechelden. Ze waren high; de wc rook naar wiet. Ik hield mezelf voor dat jongelui geen monopolie hadden op het roken van een jointje, maar ik was toch geschokt. Waren we hier eigenlijk niet te oud voor, voor dit hele gedoe? Wat deed ik hier? Wat deed wie dan ook hier?

Ik kamde snel mijn haar en bekeek mezelf in de spiegel. Ik vroeg me af hoe ik eruitzag. Ik wist het eigenlijk niet. Ik had er achtentwintig jaar lang op vertrouwd dat Simon me wel zou vertellen hoe ik eruitzag. Nu wist ik het niet.

Ik had een nauwsluitende zwarte broek aan, een witte body-suit, een zilverkleurige riem en zilveren oorbellen. Niets nieuws. Niets modieus. Maar mijn figuur kwam er goed in uit, denk ik. Mijn figuur is geloof ik niet slecht. Ik ben in elk geval niet dik. Simon had altijd een bloedhekel aan dikke vrouwen. Ik heb blond haar en blauwe ogen. (Ik help de natuur een handje met mijn haar.) En rimpels. Ik ben vijftig.

Ik liep terug naar de dranktafel, leunde tegen de rugleuning van een bank en probeerde er opgewekt uit te zien. Nonchalant. Niet verwachtingsvol. Niet wanhopig. Mannen houden niet van wanhopige vrouwen. Uiteindelijk liep ik op een vent af en zei: 'Hoi. Ben je hier ooit eerder geweest?'

Hij was een kilo of tien te zwaar, had een bril op en scheve

tanden. Hij droeg een slecht zittend, geruit pak van polyester. Maar goed, als hij knap, rijk, intelligent en charmant was geweest, waarom zou hij dan naar zo'n feest zijn gekomen?

Ik vroeg hem of hij gescheiden was of weduwnaar. Weduwnaar. Hij vertelde me over zijn kinderen, hoe slim ze waren, en over zijn huis. Hij praatte over zichzelf maar stelde geen enkele vraag over mij. Het kwam er voornamelijk op neer dat ik hem vragen stelde en hij die beantwoordde, dus hij was niet in mij geïnteresseerd en ik had eerder moeten ophouden dan ik deed. Een andere vrouw probeerde er steeds tussen te komen om ook met hem te praten, maar in haar was hij evenmin geïnteresseerd. Het is moeilijk om een gesprek te beginnen en nog moeilijker om er een eind aan te breien. Uiteindelijk gaf ik het op en liep weg.

Toen kwamen er twee nieuwe mannen binnen. De een was een lange, stevige man zonder stropdas. Hij droeg een verkreukeld bruin pak waaraan een knoop ontbrak. Zijn gezicht en hals waren zweterig, en hij zwaaide steeds met zijn ellebogen alsof hij wat lucht onder zijn jasje probeerde te krijgen. Zijn nylon overhemd was doorweekt en plakte aan zijn huid. Zijn vriend was klein en mollig, had rusteloze ogen en een varkenskop. Ik weet niet meer hoe we aan de praat raakten. Ik zal mijn vaste openingszin wel gebruikt hebben: 'Ben je hier ooit eerder geweest?' Zoiets briljants. Ik ben niet goed in smalltalk. Ze vertelden dat ze net uit de Tuxedo Junction kwamen, op Long Island. Ik zei dat ik nog nooit in de Tuxedo Junction was geweest, of in welke vrijgezellenkroeg dan ook, dat ik daar te bang voor was. Zij zeiden dat het hetzelfde was als elke andere kroeg, heel druk, vol mensen die elkaar stonden op te nemen. Toen vroeg ik waarom ze daar die avond waren geweest – was er iets bijzonders? Ze zeiden dat het een van hun tussenstops was.

Ik vermoedde dat ze een hoop tussenstops maakten. Waar waren ze naar op zoek? Ze waren boven de vijftig, allebei, de een gescheiden, de ander nooit getrouwd geweest. Ik denk dat waar ze ook naar zochten niet naar hen op zoek was. De kleine praatte überhaupt nauwelijks. Hij stond voornamelijk op zijn benen te wiebelen, terwijl zijn ogen de aanwezigen schattend

opnamen. De grote vertelde dat hij leraar was. Ik vroeg wat hij gaf en hij antwoordde tekenen en kunstgeschiedenis. Ik zei dat dat interessant was. Dat ik voordat ik trouwde kunstenares had willen worden. Hij kon me moeilijk verstaan. Niet omdat het lawaaierig was in de kamer, maar waarschijnlijk omdat hij niet luisterde. Hij zei telkens: 'Watte?' en stopte dan weer even met rondkijken. Vervolgens herhaalde ik mijn onnozele vragen en gaf hij er mompelend antwoord op. Uiteindelijk zei ik: 'Ik denk dat ik maar eens wat te eten ga halen. Excuseer.'

Er stond een magere, kale man bij de dranktafel. Hij zei: 'Er is niets te eten. Alleen wat chips.'

'Daarnet hadden ze nog komkommer.'

'Wat een knieperig feest,' zei hij. 'Op andere feesten hebben ze meer te eten. Voor zeven dollar zouden ze meer moeten hebben dan een paar chipjes.'

'Ze hebben liefvallige dames zoals ik,' zei ik.

'Die Louise slacht de kip met de gouden eieren als ze niet meer gaat serveren,' zei hij.

Daarmee was het onderwerp wel zo'n beetje uitgeput. Ik liep verder. Er kwam een andere vrouw aangelopen tegen wie hij begon te klagen. Ik merkte op dat de tekenleraar inmiddels met een donkere vrouw in een laag uitgesneden zijden blouse stond te praten. Ze had dik golvend haar tot op haar schouders. Het was een jonge vrouw, knap, met een dure blouse aan. Ze stonden te lachen. Bij haar leek hij geen last van zijn gehoor te hebben.

Het liep een beetje leeg. Mensen gingen verder. Er waren nog meer feesten. Dansfeesten. Weer zeven dollar, of tien, of nog meer. Ik kon me niet veroorloven er naar meer dan een te gaan en bovendien zou ik er waarschijnlijk dezelfde mensen tegenkomen die hier waren vertrokken. We renden allemaal in kringetjes rond.

Louise kwam naar me toe en vroeg of ik haar naar huis kon brengen. Ik zei dat ze blijkbaar was vergeten dat ik niet meer bij haar in de straat woonde maar in Queens. Ze zei dat dat niet zo heel ver om was, hooguit tien minuten. En waarom had ik zo'n haast om thuis te komen? 'Wie zit er daar dan op je te wachten?'

Het was eigenlijk twintig minuten om, heen en terug, maar ze had gelijk: ik had geen haast. Er zat niets of niemand op me te wachten.

Ik zei dat het oké was, maar dat ik wel binnen niet al te lange tijd weg wilde. Ik was moe. Ze zei dat ik best tot halfelf kon wachten. Het was toen halftien. Ik was er niet blij mee. Ik wilde eigenlijk stante pede weg en ik wist dat als ze halfelf zei, ze eigenlijk op z'n vroegst halftwaalf bedoelde, omdat ze altijd tot het einde bleef. Het is haar feest. Ze haalt mensen over haar hun huis te laten gebruiken, en dan krijgen zij een percentage van het entreegeld.

Er verscheen een dikke vrouw van een jaar of dertig die zei: 'Wat een saai feest, hè?'

Ik zei: 'Ja.'

'Het is echt heel saai.'

Ik stond op het punt weer ja te zeggen, maar toen dacht ik er even over na. 'Het is niet saai. Het is teleurstellend.'

Ze werd nijdig. 'Als je verwacht dat je op zo'n feest je prins op het witte paard zult tegenkomen, dan kom je wel bedrogen uit, ja.'

'Een paard van welke kleur dan ook zou er raar uitzien in dit appartement.'

Ze staarde me boos aan. 'Altijd fijn als je van je eigen grappen geniet.'

Als ik het niet deed, wie dan wel? Er was een tijd geweest dat Simon me grappig vond. Waarom dacht ik vandaag zoveel aan hem?

'Het is allemaal zo zinloos,' zuchtte de vrouw.

'Dat is het leven,' zei ik begripvol, dacht ik, want ik had medelijden met haar.

Ze draaide zich bozig om en beende weg. Ik keek haar na. Ze zag er best goed uit: strakke designerjeans, zijden blouse, instappers met hoge hakken en ringoorbellen. Maar toch kwam ze niet uit de verf. Er klopte iets niet. Het was net alsof iemand haar kleren had aangetrokken die haar wel pasten maar niet van haar waren. Een kostuum voor een toneelstuk waarin ze verkeerd gecast was. Zag ik er ook zo uit?

Ik voelde dat iemand achter me om me heen reikte om stie-

kem de onderkant van mijn borsten aan te raken. Ik draaide me om. Het was Hy. Ik ging buiten zijn bereik staan. ‘Hallo, Hy. Hoe gaat het met je?’

‘Prima. Geweldig. En met jou, Alice?’

Ik corrigeerde hem niet. De eerste letter klopte in elk geval. Om onverklaarbare redenen moest ik denken aan het balspel dat we als meisjes speelden, toen we jong waren: “A” – ik heet Anna, mijn zuster heet Alice, we komen uit Alabama en we verkopen appels. “B” – ik heet Bertha, mijn zus heet Betty en we komen uit Birmingham ...’ Was ik gek aan het worden? ‘Hoe gaat het met die vriend van je, met Sam?’

‘Die is verhuisd naar Massachusetts. Hij kon daar een baan krijgen.’

Sam had gezegd: ‘Als dit een onenightstand is, dan is dat jouw schuld, Anna.’

Dat is alles verder ook, dus waarom dat dan niet? Hoe zeg je tegen een man dat je de smaak van zijn mond niet prettig vindt?

‘Doe hem de groeten van me. Van Anna. Zeg maar dat hij de groeten moet hebben van Anna.’

Maar Hy was al weg. Het maakte niet uit. Ik zou hem wel weer tegenkomen. Hij dook overal op. Hij had iets met borsten; hij probeerde er altijd aan te zitten. Eerst merkte je het niet. Dan ging hij naast je zitten of heel dicht bij je staan, te dichtbij, begon te praten, en dan ging hij met zijn handen naar voren en die raakten je heel lichtjes aan, en dan nog eens. Pas als je was teruggedeinsd en zijn handen volgden, had je het in de gaten. Hij was een jaar of zestig, misschien ouder. Zag er gedistingeerd uit. Zilvergrijs haar, stevig gebouwd, gemiddelde lengte, goed gekleed. Hij organiseerde singlesfeesten voor verscheidene goede doelen. Vijfentwintig dollar, vijftendertig. Ik kon me ze niet veroorloven.

De huiskamer was inmiddels behoorlijk leeg. Louise stond bij de deur met een stel vrouwen te praten en maakte geen aanstalten om weg te gaan. Ik zocht een stoel op, ging zitten en dacht er weer over om naar huis te gaan. Het was geen opwindende gedachte. Het was niet zinvoller dan niet naar huis gaan.

Toen kwam die man binnen, ging op een stoel aan de andere

kant van de kamer zitten en stak een sigaret op. Hij was vrij klein en heel slank, en hij had een strakke designerjeans aan. Zijn kroezige peper-en-zouthaar was strak naar achteren gekamd en reikte tot aan de boord van zijn overhemd. Hij keek op nadat hij een sigaret had opgestoken. Zijn ogen waren rusteloos.

Hij had iets bekends. Ik glimlachte naar hem. Hij glimlachte terug. Hij had een ondeugende, kinderlijke glimlach, met zijn mondhoeken omhoog, wat van zijn mond een halvemaaan maakte.

Hij stond op, en ik schoof op om naast me op de stoel ruimte voor hem te maken. Het was een grote stoel, dus er was meer dan genoeg plaats voor ons allebei.

Ik had hem nooit eerder gezien. Ik kende hem niet, maar hij kwam me bekend voor en dat zei ik tegen hem. Dat was niet zomaar een loze opmerking.

‘O ja,’ zei hij verwonderd, de woorden rekkend. ‘O ja. Jij komt mij ook bekend voor, man ...’

‘Het klinkt als een versiertruc, hè?’ lachte ik.

‘Nee ... Nee, man ...’ Hij glimlachte. Die glimlach hield hij heel lang op zijn gezicht, alsof hij poseerde of ergens op wachtte. Ik vroeg me af of ik hem soms kende van voor een neuscorrectie. ‘Daar moet ik eens mee ophouden,’ zei hij, ‘met de hele tijd “man” zeggen.’

‘Het was me niet opgevallen,’ zei ik.

‘O nee?’

‘Het geeft niet,’ zei ik.

Ik glimlachte en hij glimlachte ook. Ik leunde naar achteren, keek hem aan en hij keek mij ook aan. De glimlach begon pijn te doen aan mijn gezicht. Ik vroeg: ‘Ben je hier ooit eerder geweest? Ik bedoel ... op zo’n feest?’

‘O jawel, af en toe ...’

Zijn ogen gleden van me weg. Schaamden we ons ervoor dat we hier waren?

‘Woon je in Manhattan?’ vroeg ik.

‘O ja. Ja. Manhattan. Daar gebeurt het allemaal.’

Zijn ogen waren weer op mijn gezicht gericht. Ze waren lichtjes bloeddoorlopen. ‘Aardig,’ zei hij. ‘Jij bent aardig, man ...’

'Dank je.' Ik meende het.

'Heb je een mooi appartement?' vroeg ik.

'Geweldig. Ik heb een fantastisch uitzicht over de rivier. Ik zit maar op de negende verdieping. Het is geen penthouse.'

'Dat is makkelijker als de lift kapotgaat,' zei ik.

'Ja.' Hij keek me bedachtzaam en monsterend aan. Vervolgens glimlachte hij goedkeurend. Ik glimlachte terug.

'Ik zou ook wel naar Manhattan willen verhuizen, maar dat is te duur.'

'Mijn huis niet. Ik heb huurbescherming: 685 dollar per maand. Maar er zijn plannen om er een coöperatief complex van te maken. Weet je hoeveel mijn appartement dan waard zou zijn? Honderdduizend dollar. Maar ik zou korting krijgen omdat ik er al woon. Zestig mille. Ik zou het de volgende dag voor een ton kunnen verkopen. Veertig mille winst nog voordat je met je ogen kunt knippen.'

'Maar waar moet je dan wonen?'

'Da's waar,' zuchtte hij. 'Da's waar.' Zijn gezicht lichtte op door zijn ondeugende glimlach. 'En bovendien heb ik geen zestig mille.' Hij stak weer een sigaret op.

'Mijn zoon is net bij me ingetrokken, dat is het punt. Ik bedoel, het is een appartement met maar één slaapkamer. Maar ik kon het hem niet weigeren.'

'Natuurlijk niet,' zei ik.

We waren aan het praten. Echt aan het praten. Een wederzijds gesprek. Hij zag er niet verveeld uit. Ik voelde opluchting en dankbaarheid. Ik was opgewonden. Ik leunde achterover in de oversized stoel. Hij had zijn benen onder zich gevouwen en zat met zijn gezicht naar me toe. Hij luisterde naar me.

'Je bent gescheiden,' zei ik.

'Ja.'

'Al lang?'

'Ik ben dit jaar gescheiden. We waren acht jaar uit elkaar. En jij?'

'Bijna twee jaar. Acht jaar is lang om alleen te zijn.'

'Ik heb twee relaties gehad,' zei hij.

'Echte, vaste relaties?' Hij hoorde me niet. Misschien zei ik het ook wel niet.

'Ik heb uitsluitend relaties,' zei hij. 'Ik neuk niet rond. Ik neuk nooit rond. Vroeger wel, toen ik getrouwd was.'

'O,' zei ik medelevend. Ik vroeg me af wat hier gaande was. Waarom zat ik met deze man te praten?

'Ik heb een paar maanden geleden een eind gemaakt aan mijn laatste relatie. Toen mijn scheiding erdoor kwam.'

'Ze wilde zeker met je trouwen?' vroeg ik.

'Klopt.' Hij glimlachte. 'Maar dat was niet het enige. Ik bedoel, we hadden een hoop mee, maar ook een hoop tegen. Ik bedoel ... we waren heel verschillend. Maar ik mag haar graag. Ze is kunstenaars. We zijn nog steeds bevriend.'

'Ben je ook nog bevriend met je vrouw?'

'O nee, aan haar heb ik een pesthekel. Ik bedoel ... ze is zo verbitterd.'

'Heb jij de kinderen toegewezen gekregen?'

'O, nee. Mijn zoon besloot een paar maanden geleden bij mij te gaan wonen. Hij kan niet goed opschieten met zijn moeder.'

'Ze begrijpt hem niet,' zei ik. 'Ze is ouderwets.'

'Precies.' Hij glimlachte. 'Precies ...' Zijn gezicht lichtte weer op door zijn glimlach, zijn gelukzalige glimlach.

Ik legde mijn hoofd tegen de rugleuning van de stoel en sloot mijn ogen. Ik dacht erover naar huis te gaan.

'Laten we gaan,' zei hij.

Ik aarzelde, maar hij was al opgestaan. Ik stond ook op. 'Ik heb beloofd iemand naar huis te brengen,' mompelde ik.

Hij hoorde me niet.

'Waar woon jij?' vroeg hij.

'In Queens.' Daarna zei ik: 'Ik had vroeger een huis.'

'Ik heb ook een huis gehad,' zei hij. 'Toen ik nog getrouwd was. Dat heeft mijn vrouw gekregen.'

'Heb je er niet om gevochten?'

'Het stond op haar naam. Om zakelijke redenen. Maar goed, ik wilde ook niet dat het leven van de kinderen te veel zou veranderen.'

Ach ja, echt een kandidaat voor de Vader van het Jaar Award. Wat deed ik bij die man? Hij trok zijn jas aan. Bruin leer. Designerjeans, op maat gemaakt. Cowboyoverhemd en

cowboylaarzen. Vrij lang haar. Geen gouden ketting? Je uniform is niet op orde, soldaat! Twee strafpunten!

Ik pakte mijn rode, popeline regenjas. Ik was me er ongemakkelijk van bewust dat er onderaan een streep liep waar ik de zoom had uitgelegd.

Het appartement was bijna leeg. De meeste mensen hadden hun teleurstelling bij elkaar geraapt en waren vertrokken. Er waren alleen nog een paar groepjes vrouwen over, die met elkaar stonden te praten.

Louise stond in de hal te praten met twee mannen die laat aangekomen moesten zijn. Ik zei tegen haar: 'Louise, ik ben zo terug.'

Ze gaf geen antwoord. Ik wist niet zeker of ze me wel had gehoord. Maar ik dacht dat ze me zag, en ze zag er geërgerd uit. Ik weet het niet zeker. Misschien zag ze me wel niet. Ze leek meer geïnteresseerd te zijn in die twee mannen. Misschien voelde ik me wel gewoon schuldig en gegeneerd. Ik vroeg me af of ik wel met die man mee moest gaan en of ik op tijd terug zou zijn om Louise naar huis te brengen.

In de lift zei de man: 'Ben je met de auto?'

'Ja. Jij dan niet?'

'Nee. Ik heb wel een auto, maar die staat in de garage. Het is zo'n gedoe om hem eruit te rijden. Ik heb een taxi gepakt.'

Het licht in de lift was meedogenloos; ik voelde me er naakt door en had het idee dat hij elke rimpel kon zien. Hij leek ook niet erg op zijn gemak, en daardoor kreeg ik een beter gevoel bij hem.

Buiten zei hij: 'Het is opgehouden met regenen.' Daardoor dacht ik er ineens aan dat ik mijn paraplu had laten staan. Ik overwoog even niet terug te gaan om hem te gaan halen. Ik wilde deze man – een vreemde – geen overlast bezorgen door te vragen even op me te wachten. Maar ik was dat jaar al zoveel paraplu's kwijtgeraakt. En handschoenen. Ik hoorde het Emmy al zeggen: 'Als je er zo mee zit dat we blut zijn omdat papa ons geen geld geeft, waarom hou je dan niet eens op met geld verspillen met het verliezen van paraplu's, handschoenen en god weet wat nog meer?' En echtgenoten. Dat noemde ze niet. Waarom kon je je echtgenoot niet vasthouden? Ze gaf mij de

schuld, dat wist ik. Ik had ervoor gezorgd dat ze haar vader was kwijtgeraakt en had haar leven verpest. Dochters geven meestal hun moeder de schuld.

Ik zei dat ik even terug moest om mijn paraplu te pakken.

Hij stond op de derde verdieping. Het was makkelijker en sneller om naar boven te lopen dan op de lift te wachten. Daar aangekomen zag ik dat Louise nog steeds in de hal stond.

Buiten adem en transpirerend kwam ik weer naar buiten. Ik was verbaasd dat de man nog op me stond te wachten. Ik wist niet of ik daar blij om was of teleurgesteld.

Het was opgehouden met regenen, maar het was winderig en koud. Ik stapte in een ijzige plas. We liepen snel, zonder elkaar aan te raken, tegen de gierende wind in. Waarom deed ik dit? Waarom ging ik met deze man mee? We liepen de auto voorbij en moesten terug om hem te zoeken. 'Ik vergis me nog weleens,' zei ik. 'Ik heb deze auto nog niet zo lang. Ik heb mijn vorige auto een paar maanden geleden in de prak gereden.'

'Dat is heftig,' zei hij. 'Dat is heel heftig ...'

Ik deed het portier aan de passagierskant open en hij stapte in. Vervolgens liep ik om naar de bestuurdersstoel. Ik vroeg me af of hij over de stoel heen zou reiken om het portier van binnenuit voor me open te maken. Dat deed hij niet. Ik stapte weer in een plas, terwijl ik klooide met het slot.

Ik kon hem altijd nog bij zijn appartement afzetten en zeggen: 'Hé, welterusten. Ik zie je wel weer ...' en naar huis gaan. Om wat te doen?

Als ik niet makkelijk een parkeerplaats kon vinden, zou ik dat doen. Weggaan.

Er was een parkeerplek vrij vlak voor het gebouw waar hij woonde. Het leek wel een voorteken.

Het was weer gaan regenen. Ik pakte mijn paraplu. Binnen, in de lobby, zwaaide hij naar de portier achter zijn balie en liep verder. De portier keek niet naar mij. De lobby was sjofel en de lift ook. Het tapijt in de nauwe gang boven was versleten en vlekkerig. Het zag eruit als een tapijt in een draaideurmotel. Had ik soms het bordje gemist waarop stond: WATERBED. KLEURENTELEVISIE. KAMERS VRIJ?

De verf op zijn deur was afgebladderd. Terwijl de man de

twee sloten opendraaide, mompelde hij iets over excuses voor de rommel; sinds zijn vrouwtje niet meer kwam, was het niet meer wat het geweest was. Ik wist niet welk vrouwtje hij bedoelde, zijn tweede vriendin of een schoonmaakster. Misschien waren die wel een en dezelfde. Mannen zijn er alleen maar in geïnteresseerd om vrouwen te bevrijden in bed. Voor de rest willen ze dat alles zo'n beetje is als in 1890.

De deur ging open en je zag meteen het uitzicht op de rivier. Het was alleen maar een uitzicht op de rivier. Niks bijzonders. Water en lichtjes en auto's op de snelweg erlangs. Mooier dan de binnenplaats waar mijn appartement op uitkeek, uiteraard, maar niets bijzonders. Er was niets zo mooi als uit je raam kijken en je eigen gazon zien, met een grote oude plataan en in het voorjaar forsythia's en lelies, azalea's en hyacinten. En in de zomer rozen.

De zoon van de man kwam uit de deur rechts. Hij had alleen een korte broek aan. Hij was mollig en zijn huid was erg wit, alsof hij te veel junkfood at. Toen hij me zag, keek hij schuldig, en zei snel: 'Ik wilde net de deur uit gaan, ik ben bijna klaar.' Voor ik me ervoor kon verontschuldigen dat ik er was en weg kon gaan, racete hij zijn slaapkamer weer in.

Ik zette mijn paraplu in een hoek vlak bij de deur en liep naar het raam. Het regende weer, hard. Ik keek naar de auto's die vastberaden door de natte, donkere nacht snelden. Auto's leken van een afstandje altijd vastberadener, alsof ze onderweg waren naar iets belangrijks. Hoeveel van de bestuurders waren hersenchirurgen die haastig op weg waren om iemands leven te redden? Hoeveel van hen maakten zich gauw uit de voeten om hun vrouw te bedriegen?

De man had onze jassen opgehangen en was erg druk bezig in de keuken, voornamelijk met het open- en weer dichtdoen van kastjes en laden. Hij vroeg of ik iets wilde drinken.

'Een egg cream?' mompelde ik hoopvol.

'Wat?'

'Jij hebt duidelijk nooit in Brooklyn gewoond.'

'O jawel ... jawel ... mijn hele leven, man. Tot ik de benen nam. Naar Flatbush. Eens kijken, wat hebben we hier?' Hij leek het drankenkastje te hebben gevonden, een laag metalen kastje

onder een bekleet oventje dat zo te zien kapot was.

‘Witte wijn,’ zei ik. Ik ken de modegrillen.

‘Witte wijn,’ peinsde hij. Hij staarde in het kastje. Hij leek nerveus, in de war. Vervolgens haalde hij er een fles uit, viste een wijnglas uit een ander kastje.

De wijn smaakte naar azijn. Ik dacht ook stof te proeven. De steel en voet van het glas voelden vettig aan. Hij ging vlak bij me aan tafel zitten met zijn eigen drankje en vroeg bezorgd of de wijn in orde was. Vond ik hem lekker? Ik zei dat ie prima was.

Ik was ontroerd door zijn bezorgdheid. Waarom schaamde ik me daarvoor? Ik was dankbaar voor zijn interesse. Het was zo lang geleden ...

Hij glimlachte, zijn lippen opgekruld tot een halve cirkel. Hij boog zich naar me toe. Onze knieën raakten elkaar. Hij plukte het naamkaartje van mijn blouse alsof het een insect was en glimlachte vrolijk, zelfvoldaan.

Ik geneerde me plotseling voor dat kaartje. ‘Anna,’ zei hij, en hij glimlachte opnieuw, alsof hij een geweldige truc had uitgevoerd.

Hijzelf droeg geen naamkaartje. Ik wist niet hoe hij heette.

Ik wist niet hoe hij heette! Wat deed ik hier?

Ach, Anna, kom op. Je weet best wat je daar doet. Je bent niet alleen. Je zit naast iemand en jullie knieën raken elkaar; je voelt het vlees van iemand anders. Er glimlacht iemand naar je en die glimlach wist voor even alle meelijwekkende ouderdomslijnen rond je mond uit. Je hoort een menselijke stem, geen elektronisch geluid uit een of ander doosje, die zich tot je richt, tot jou persoonlijk, alleen tot jou.

Je hebt medelijden met jezelf, dat doe je, Anna, en dat is verdomd lekker.

Ik vroeg hem hoe hij heette, en hij zei: ‘George,’ – verbaasd, alsof hij me dat al eerder had verteld, en ik lachte en zei: ‘O ja,’ alsof ik het even was vergeten.

‘Hoe lang ben je getrouwd geweest, George?’

‘Vijfentwintig jaar. En jij?’

‘Achtentwintig. En je vrouw moet de kinderen alleen opvoeden?’

'Ze heeft een heleboel poen.'

'Had zij die?'

'Ik had het. Ik verdiende zeventig, tachtig mille in die tijd.' Hij glimlachte opnieuw. Zijn gezicht straalde alsof hij een lampje in zichzelf aanstak. *'Ik had mijn eigen bedrijf. Ik was accountant.'* Hij wachtte even; het was een theatrale stilte. *'Een accountant! Dat geloof je toch niet?'*

'Nee. Dat meen je niet,' zei ik. Maar ik geloofde het best. Simon was ook accountant.

Hij glimlachte weer, trots op de verrassing waarop hij me getraakteerd dacht te hebben. *'Inmiddels zijn de meisjes het huis uit,'* zei hij. *'Stevie woont bij mij. Ik betaalde haar geen alimentatie meer. Ze heeft me voor het gerecht gesleept, die trut.'*

Ik zei: *'Ze zei zeker tegen de rechter dat ze geen opleiding en werkervaring had? Dat ze direct na de middelbare school was getrouwd, omdat ze zoveel van je hield. En dat jullie meteen kinderen kregen, en dat zij het huishouden moest doen en onmogelijk in haar onderhoud kon voorzien.'*

'Precies ...' zuchtte hij. *'Ik heb een advocaat in de arm genomen. Dat kostte me een aardige cent. Niet te geloven, zoveel. Ik ben nog jaren bezig om hem af te betalen.'*

'Maar haar hoeft je niet meer te betalen,' zei ik. *'Je hebt gewonnen. De rechtspraak is veranderd. Vrouwen krijgen tegenwoordig niet alles meer.'*

Hij glimlachte, leek erg tevreden met zichzelf. Ik grinnikte ook maar, want dat was beter dan gillen.

Zijn zoon kwam de kamer weer in. Hij had een T-shirt aan waarop in grote letters PHUCK stond. Hij kan niet spellen, dacht ik en ik onderdrukte een giechel. Ik denk dat ik de wijn begon te voelen.

De jongen liep langs ons heen naar de keuken. Op de achterkant van zijn T-shirt stond een afbeelding van een cannabisplant. Zijn lichaam zag eruit alsof het van boetseerleij was, alsof het, waar je er ook je vinger in stak, papperig zou zijn. Buikspieroefeningen, dat heeft hij nodig, geen wiet. Ik voelde me beter toen ik dat dacht.

De zoon probeerde te vermijden ons aan te kijken. Hij liep de keuken in, rommelde in de kastjes en kwam weer tevoorschijn

met een witte plastic plantenspuit met een rode dop, het soort spuit dat je zou gebruiken om kleren mee nat te spuiten voor het strijken. Hij vulde hem met water en besproeide er zijn haar mee. Hij had lang, kroezend zwart haar, dun en fettig.

Ik vroeg wat hij aan het doen was, voornamelijk om een praatje te maken. Hij zei dat hij zijn haar natmaakte. Ik zei: 'Waarom?' en hij zei: 'Daar gaat het van krullen.'

Ik zei: 'Het is koud buiten. Als je met een nat hoofd naar buiten gaat, word je ziek,' terwijl ik wist dat dat me niets aanging. Maar het was een puber, een jaar of zestien, zeventien, en ik maakte me gauw zorgen.

Hij gaf geen antwoord. Hij zette de plastic spuit neer en flufte zijn haar op met zijn vingers, en vervolgens rommelde hij nog wat in het kastje en haalde er een schoenendoos uit. Hij zei: 'George?' en stak twee vingers op. Zijn vader knikte, en het joch zei: 'Dank je,' en vertrok.

George liep achter hem aan naar de deur en gooide hem hard dicht. 'Er is iets mis met dit slot. Hij valt er niet meer vanzelf in,' zei hij.

Ik voelde me schuldig; dat joch ging weg vanwege mij. Ik vroeg: 'Waar gaat hij heen?'

Hij keek vaagjes. 'Naar een vriend ...' zei hij. Hij had zijn drankje op. Hij tikte zijn glas tegen het mijne, en ik zei: 'Nee, dank je.' Hij liep naar de keukenkast en kwam terug met de schoenendoos. Hij zette hem op tafel en deed hem open. Er zat een rechthoekig pakketje in, ongeveer ter grootte van een pakje margarine, gewikkeld in aluminiumfolie. Hij pakte het eruit en voelde eraan, onderzoekend, met een ernstig gezicht. Vervolgens glimlachte hij, tevreden. 'Dit is goeie shit,' zei hij. 'Zuiver. Een hoop poen waard.'

'Hoeveel?'

'Twee, misschien drie briefjes. Ik bedoel: het is zuiver, man ...' Hij glimlachte opnieuw. 'Kan een hoop pegels opleveren.'

'En het vriest niet eens,' zei ik.

Hij hoorde me niet. De man stopte het pakketje terug in de doos. Er lagen nog een losjes dichtgemaakt foliepakketje en een pakje vloeitjes in. Op de bodem van de doos lagen piepkleine gruisjes van grijzige bruine bladeren. Hij haalde twee papiertjes

uit het pakje vloei en maakte het losjes dichtgemaakte folie open. Er zaten dezelfde piepkleine blaadjes in als op de bodem van de doos lagen. Voorzichtig en zorgvuldig strooide hij wat blaadjes in het papier, rolde het op en draaide de uiteinden dicht. Ik keek toe. Ik had dit nog nooit iemand van dichtbij zien doen. Ik keek met een mengeling van fascinatie, angst en schuldgevoel. Het was alsof er een waterval in mijn hoofd ruiste en dreunde ... een angstaanjagend geraas. Ik ben vijftig jaar. Dit was de eerste keer dat ik in de buurt kwam van iets wat iedere vijftienjarige in Amerika wordt geacht heel gewoon te vinden. Een manier van leven. De Grote Pijnstiller. Ik had tieners in de straten van Manhattan er eentje zien opsteken, terwijl verveelde politieagenten deden alsof ze niets zagen.

Ik zei: 'Weet je zoon dat je dat in huis hebt?'

'Ja hoor. We delen 't. Hij mag er altijd wat van pakken, als hij het maar even tegen me zegt. Hij heeft twee joints meegenomen toen hij de deur uit ging.' Hij hield twee vingers op, net als de jongen gedaan had, en glimlachte zijn ondeugende glimlach. 'We zijn vrienden. Daarom kan hij niet bij zijn moeder wonen.'

Ik tekende met mijn vinger een vierkant in de lucht en hij glimlachte. 'Precies ... Square.'

Mijn handen begonnen te trillen. Om dat te verbergen, pakte ik de lege glazen op, bracht ze naar de gootsteen, waste ze af en zette ze op het aanrecht om te drogen. De gootsteen stond vol afwas. Toen ik terugkwam, hield hij de bobbelige joint naar me op. Ik aarzelde, begreep hoe die kids zich moesten voelen. Als ik hem niet aannam, zou ik mijn jas pakken en naar huis gaan. Op naar de stilte.

Ik nam hem aan. Ik werd een beetje misselijk van de hardnek-kige smaak van stof en viezig glas op mijn lippen. Daarvan en van het schuldgevoel. En walging. En nieuwsgierigheid.

Ik begon hoofdpijn te krijgen.

De rozen in mijn tuin waren zo prachtig geweest. Ik had er zoveel uren aan gewijd. Toen ik het huis kwijtraakte, heb ik de rozen uitgegraven en weggegooid. Het was alsof ik mijn kinderen vermoordde.

Simon zei dat ik kleinzielig was. 'Ze is kleinzielig,' zei hij tegen Emily. 'Een trut. Een burgertrut.'